

NEGRES I DONES

Fa un parell de setmanes llegíem que un ciutadà d'origen congolès, resident a Bèlgica, Mbutu Mondongo Bienvenu, ha cursat una demanda perquè la societat que gestiona els drets dels còmics d'Hergé, protagonitzats pel famós repòrter Tintín, retiri de les llibreries l'àlbum *Tintín al Congo*, perquè difon plantejaments fonamentats en la idea de la superioritat racial. Els negres hi són caricaturitzats com a ganduls i sapastres. *Tintín al Congo* és, doncs, un còmic amb connotacions racistes.

La posició del senyor Mondongo em sembla respectable, però un xic desmesurat, i crec que servirà, sobretot, per donar publicitat a un dels àlbums més mediocres i desconeguts de la sèrie Tintín. Cal tenir en compte que parlem d'una historieta de fa vuitanta anys, una època en la qual, en molts països occidentals, els negres eren vistos com a éssers exòtics, i en què als Estats Units, per exemple, estaven encara lluny d'aconseguir la igualtat de drets amb la resta de ciutadans.

Em semblà desmesurat com m'ho semblaria, també, que s'interposés una demanda contra les pel·lícules de Tarzan que protagonitzava Johnny Weissmuller, on sovint els negres eren elements decoratius que deien "Sí, Buana" i que de tant en tant servien, tan sols, per mostrar la perillositat d'una travessa per la selva en caure per un penyasegat.

Com si es tractés de documents antropològics, les pel·lícules de Tarzan o els àlbums de Tintín mostren, des de la ficció, una visió del món pròpia dels anys trenta i quaranta. I no és per enorgullir-se'n. Si avui a ningú amb dos dits de front no li passa pel cap mostrar els nadius africans estereotipats com a ridículs sapastres, servidors submissos o ganduls impenitents és perquè el món occidental ha evolucionat, ha fet un pas endavant, i ens n'hem de felicitar. Però d'aquí a prohibir l'exhibició pública de la visió que en mostrava el món pretesament civilitzat a través de la ficció del còmic, de la literatura o del cinema... què voleu que us digui?

En l'art del segle XX també hi podríem rastrejar altres dinàmiques que avui poden resultar vexatòries. Pensem, per exemple, en el model femení retratat per bona part del cinema d'aquella època: la dona s'hi mostra submissa, plana, sempre atenta amb el marit, parapetada a la cuina i amb els fills al seu càrrec. I aquest és el model que es pot trobar en alguns bons films de George Cukor o Frank Capra. Tot i una aparent pàtina de feminisme, moltes comèdies queien en alguns dels estereotips masculistes més tronats. Hauríem de prohibir-les? Per què? Si després un s'adona que molts d'aquests estereotips es mantenen inalterats en pel·lícules i sèries de televisió realitzades en l'actualitat i ningú no aixeca el crit al cel.

De reüll
per Llorenç Capdevila

